

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Львівський державний університет фізичної культури**  
**ім. І Боберського**  
**Кафедра гуманітарних дисциплін**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**  
Декан факультету туризму  
канд. екон. наук, доц. Холявка В.З.

---

«1» жовтня 2018 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«Соціологія та основи права»**

галузь знань **01 – освіта**

напрямок підготовки **014.11 - середня освіта, 017 – фізична культура і спорт**

факультет **педагогічної освіти, фізичної культури і спорту**

Робоча програма «Соціологія». Галузь знань 01 – освіта; напрям підготовки – 014.11 – середня освіта, 017 – фізична культура і спорт.  
« 31 » серпня, 2018 року - 31 с.

Розробник: **Курчаба Тетяна Миколаївна**, канд. наук фіз.вих. і спорту,  
доцент кафедри гуманітарних дисциплін  
**Ващишин Марія Ярославівна**, канд. юрид. наук,  
доцент кафедри гуманітарних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін

Протокол від «31 » серпня 2018 року №1

\_\_\_\_\_ Завідувач кафедри гуманітарних дисциплін  
(підпис) кандидат історичних наук, професор Полянський О.А.

Декан ФПО к.н.ф.в. і с., доц. Петрина Р.Л.

\_\_\_\_\_  
(підпис)

Декан ФФКіС к.н.ф.в. і с., доц. Ріпак І.М.

\_\_\_\_\_  
(підпис)

Схвалено на засіданні вченої Ради

ФТ

Протокол від «1» жовтня 2018 року

\_\_\_\_\_ Декан ФТ,  
(підпис) канд. екон. наук, доц. Холявка В.З.

© Курчаба Т.М., 2018

© Львівський державний університет фізичної культури, 2018

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 – освіта	Варіативна	
	Напрямок підготовки: 014.11 – середня освіта 017 – фізична культура і спорт		
Модулів – 2	Спеціальність: 014.11 – середня освіта 017 – фізична культура і спорт	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат, соціологічний практикум		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин – 120		I-й – для студентів факультету фізичного виховання	II-й – для студентів факультету спорту
		<b>Лекції</b>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	38 год.	год.
		<b>Семінарські</b>	
		42 год.	год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		40 год.	год.
		<b>Індивідуальні завдання: 10 год.</b>	
Вид контролю: іспит			

### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,12

## **2. Мета та завдання навчальної дисципліни**

### **2.1. Мета дисципліни**

Метою викладання навчальної дисципліни “Соціологія та основи права” є отримання теоретичних знань про соціальні явища та процеси, дію соціальних законів, розвиток соціологічного мислення та культури студентів, формування навичок проведення конкретно-соціологічного дослідження: вміння скласти програму дослідження, анкету для збирання соціологічної інформації, провести елементарну обробку зібраної інформації тощо, виявлення і розкриття основних проблем з теорії держави і права, характеристика базових юридичних категорій, розгляд особливостей основних галузей права України.

### **2.2. Завдання дисципліни**

1. Опанування сутності теорії та методології соціологічної науки.
2. Формування розуміння специфіки функціонування сфери фізичної культури та спорту у сучасному суспільстві.
3. Знайомство з практикою організації соціологічних досліджень у сфері фізичної культури та спорту.
4. Характеристика форм та механізму функціонування держави.
5. Аналіз основних проблем функціонування системи права.
6. Формування розуміння правового статусу громадян України.
7. Ознайомлення з основними нормативно-правовими актами, що є джерелами основних галузей права України.

### **2.3. Очікувані результати**

#### **Студент повинен знати:**

1. Структуру соціологічної системи знань.
2. Завдання та проблеми сучасної української соціології.
3. Визначення суспільства та його основні ознаки.
4. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії.
5. Профілюючі напрямки та розділи в соціальній практиці спорту.
6. Методику і техніку соціологічних досліджень.
7. Визначення та ознаки держави.
8. Форму держави Україна.
9. Сутність та особливості права як системи правових норм.
10. Що таке норма права та її структура.
11. Основні трактування базових юридичних категорій.
12. Види та особливості основних галузей права.
13. Структуру та зміст Конституції України.
14. Правовий статус громадян України.
15. Предмет правового регулювання основних галузей права України.

#### **Студент повинен уміти:**

1. Організувати та провести конкретно-соціологічне дослідження у сфері фізичної культури та спорту.
2. Використовувати набуті навички соціальної діяльності та поведінки у повсякденній педагогічній та організаційно-управлінській діяльності для інтенсифікації процесу соціалізації молоді.
3. Оцінювати юридичні факти.
4. Розрізняти види юридичної відповідальності.
5. Використовувати знання про норми права у своїй професійній діяльності.

## **3. Програма навчальної дисципліни**

## МОДУЛЬ 1. СОЦІОЛОГІЯ

### Загальна теорія та історія соціології. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. Методика і техніка соціологічних досліджень.

#### Теми та зміст лекцій:

**Тема 1. Предмет, структура, функції соціології. Основні етапи історичного розвитку соціологічної думки.** Поняття соціології. Об'єкт і предмет соціології. Суспільство, соціальні явища та процеси соціального пізнання. Структура соціологічного знання. Теоретична соціологія, прикладна соціологія, процеси їх взаємодії та диференціації. Функції соціології. Теоретично-пізнавальна, методологічна, прикладна, прогностична та інші. Історичні, соціальні та теоретичні передумови виникнення соціології як науки. Становлення та розвиток класичної соціології. О.Конт як засновник соціології. Еволюціоністська соціологія Г.Спенсера. "Соціологізм" Е.Дюркгайма. Матеріалістична соціологія марксизму. "Розуміюча соціологія" М.Вебера. Західна соціологія ХХ століття: основні напрями, школи та проблеми. Соціологія в системі суспільних та гуманітарних наук: соціологія та філософія; соціологія та історія; соціологія та психологія; соціологія та педагогіка; соціологія та соціальна статистика.

**Тема 2. Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні.** Українська протосоціологічна думка. Специфіка козацтва як соціального феномену в історії України. Значення Києво-Могилянської академії. Соціологічні погляди Григорія Сковороди. Роль Кирило-Мефодіївського братства, праць М.Костомарова та творчості Т.Шевченка. Політична соціологія М.Драгоманова: Соціологічний метод, прогрес та соціальна еволюція, проблема влади. М.Грушевський як історик-соціолог: "генетична соціологія", "політична соціологія" та принципи етнополітики. Проект науки соціологія у творчості Б.Кістяківського: критики психологізму, проблема соціологічних понять та цінностей в соціологічному дослідженні. Соціологічна концепція М.Шаповала. Соціологія політики В.Липинського. Проблема розвитку соціології в сучасній Україні.

**Тема 3. Суспільство як соціальна система: сутність, типи, тенденції розвитку.** Суспільство як соціальна система. Поняття «суспільство» і «система» в соціології, їх історичний розвиток. Еволюція уявлення про суспільство та теорії його походження. Характеристика основних підсистем суспільного життя: економічної, політичної, соціальної, ідеологічної та ін.. Проблема типологізації суспільств. Характерні особливості сучасного суспільства. Модернізація та глобалізація розвитку суспільства.

**Тема 4. Соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства.** Соціальна структура суспільства: основні види та елементи. Теорії соціальної стратифікації. Соціальна мобільність, види соціальної мобільності. Міграція. Трансформація соціальної структури українського суспільства.

**Тема 5. Економічна соціологія: праця та економічне життя.** Сутність, предмет, об'єкт та функції економічної соціології, соціології праці та зайнятості. Співвідношення трудової діяльності та трудової поведінки. Структура та форми трудової поведінки. Зміст, структура та функції трудової мотивації, її компоненти. Механізми регуляції трудової поведінки. Проблемні пошуки вітчизняної економічної соціології, соціології праці та зайнятості.

**Тема 6. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин.** Соціологічні підходи до вивчення особистості та її місця в суспільстві. Соціологічна структура особистості. Соціалізація особистості. Етапи розвитку гри М.Партен. Розвиток особистості як наслідок конфлікту біологічного і соціального. Теорії розвитку дитини. Соціальний статус та соціальна роль особистості.

**Тема 7. Соціологія освіти.** Статус, предмет і об'єкт соціології освіти. Освіта як соціальний інститут, функції освіти в суспільстві. Теорії навчання. Бернстайн: мовні коди. С.Баулес та Г.Гінтіс: школи та промисловий капіталізм. І.Пліч: прихований навчальний план. Вплив освіти на соціальну мобільність індивіда.

**Тема 8. Соціологія спорту.** Соціологія спорту – один із напрямків сучасного соціологічного знання. Предмет соціології спорту. Взаємозв'язок соціології спорту з іншими дисциплінами.

**Тема 9. Профілюючі напрямки та розділи в соціальній практиці спорту: їх особливості та взаємозв'язок.** Поняття та зміст ординарного спорту, його структура. Соціальні функції ординарного спорту. Масовість як закономірність функціонування та розвитку ординарного спорту в сучасному суспільстві. Поняття спорту вищих досягнень, його зміст та соціологічна структура. Соціальний генезис та соціальні функції спорту вищих досягнень у сучасному суспільстві. Олімпійський рух як об'єкт соціологічного аналізу. Проблеми комерціалізації та професіоналізації сучасного міжнародного та олімпійського руху.

**Тема 10. Соціологія сім'ї.** Сім'я як соціальний інститут. Сутність, структура та основні функції сім'ї. Тенденції розвитку сучасної сім'ї. Соціальні проблеми сучасної сім'ї. Соціальна підтримка сім'ї в українському суспільстві.

**Тема 11. Соціологічне дослідження: поняття, функції, види, етапи.** Соціологічні дослідження, їх роль і місце в структурі соціології. Класифікація соціологічних досліджень, їх функції, види, етапи. Методика, техніка та процедура соціологічного дослідження, його мета і завдання. Програма соціологічного дослідження, її призначення та складові частини.

**Тема 12. Методи збору та аналізу соціологічної інформації.** Методи збору соціологічної інформації, особливості їх застосування: аналіз документів і спостереження в соціології, опитування як метод збору соціологічної інформації, експеримент у соціологічному дослідженні. Обробка та аналіз соціальної інформації. Прогнозування соціальних явищ та процесів. Специфіка проведення соціологічних досліджень у сфері фізичної культури та спорту.

#### **Теми та зміст семінарських занять:**

**Тема 1. Соціологія як наука. Предмет та функції соціології.** Предмет соціології. Суспільство, соціальні явища та процеси соціального пізнання. Функції соціології. Теоретично-пізнавальна, методологічна, прикладна, прогностична та інші. Соціологія в системі суспільних та гуманітарних наук: соціологія та філософія; соціологія та історія; соціологія та психологія; соціологія та педагогіка; соціологія та соціальна статистика.

**Тема 2. Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні.** Українська протосоціологічна думка. Специфіка козацтва як соціального феномену в історії України. Значення Києво-Могилянської академії. Соціологічні погляди Григорія Сковороди. Роль Кирило-Мефодіївського братства, праць М.Костомарова та творчості Т.Шевченка. Політична соціологія М.Драгоманова: Соціологічний метод, прогрес та соціальна еволюція, проблема влади. М.Грушевський як історик-соціолог: “генетична соціологія”, “політична соціологія” та принципи етнополітики. Проект науки соціологія у творчості Б.Кістяківського: критики психологізму, проблема соціологічних понять та цінностей в соціологічному дослідженні. Соціологічна концепція М.Шаповала. Соціологія політики В.Липинського. Проблема розвитку соціології в сучасній Україні.

**Тема 3. Суспільство як соціальна система: сутність, типи, тенденції розвитку.** Суспільство як соціальна система. Поняття «суспільство» і «система» в соціології, їх історичний розвиток. Еволюція уявлення про суспільство та теорії його походження. Характеристика основних підсистем суспільного життя: економічної, політичної, соціальної, ідеологічної та ін.. Проблема типологізації суспільств. Характерні особливості сучасного суспільства. Модернізація та глобалізація розвитку суспільства.

**Тема 4. Соціальна структура суспільства.** Соціальна структура суспільства: основні види та елементи: класи, прошарки, верстви та групи. Теорії соціальної стратифікації. Соціальна мобільність, види соціальної мобільності. Міграція.

**Тема 5. Економічна соціологія: праця та економічне життя.** Сутність, предмет, об'єкт та функції економічної соціології, соціології праці та зайнятості. Співвідношення трудової діяльності та трудової поведінки. Структура та форми трудової поведінки. Зміст, структура та функції трудової мотивації, її компоненти. Механізми регуляції трудової поведінки. Проблемні пошуки вітчизняної економічної соціології, соціології праці та зайнятості.

**Тема 6. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин.** Соціологічні підходи до вивчення особистості та її місця в суспільстві. Соціологічна структура особистості. Соціалізація особистості. Етапи розвитку гри М.Партен.

**Тема 7. Особистість у системі соціальних зв'язків.** Розвиток особистості як наслідок конфлікту біологічного і соціального. Теорії розвитку дитини. Соціальний статус та соціальна роль особистості.

**Тема 8. Соціологія освіти.** Статус, предмет і об'єкт соціології освіти. Освіта як соціальний інститут, функції освіти в суспільстві. Теорії навчання. Вплив освіти на соціальну мобільність індивіда.

**Тема 9. Соціологія спорту.** Соціологія спорту – один із напрямків сучасного соціологічного знання. Предмет соціології спорту. Взаємозв'язок соціології спорту з іншими дисциплінами.

**Тема 10. Профілюючі напрямки та розділи ординарного спорту: їх особливості та взаємозв'язок.** Поняття та зміст ординарного спорту, його структура. Соціальні функції ординарного спорту. Масовість як закономірність функціонування та розвитку ординарного спорту в сучасному суспільстві.

**Тема 11. Профілюючі напрямки та розділи спорту вищих досягнень: їх особливості та взаємозв'язок.** Поняття спорту вищих досягнень, його зміст та соціологічна структура. Соціальний генезис та соціальні функції спорту вищих досягнень у сучасному суспільстві. Олімпійський рух як об'єкт соціологічного аналізу. Проблеми комерціалізації та професіоналізації сучасного міжнародного та олімпійського руху.

**Тема 12. Соціологічне дослідження: поняття, функції, види, етапи.** Соціологічні дослідження, їх роль і місце в структурі соціології. Класифікація соціологічних досліджень, їх функції, види, етапи. Методика, техніка та процедура соціологічного дослідження, його мета і завдання. Програма соціологічного дослідження, її призначення та складові частини. Значення програми в конкретно-соціологічному дослідженні. Поняття проблеми, предмету та об'єкту дослідження. Визначення мети і завдань у соціологічному дослідженні. Гіпотеза у соціологічному дослідженні. Теоретичне та емпіричне уточнення понять. Програма як теоретична розробка підходів та шляхів вирішення конкретної проблеми у галузі фізичної культури та спорту.

**Тема 13. Вибірка у соціологічному дослідженні.** Застосування вибіркового методу у соціологічному дослідженні. Генеральна та вибіркова сукупність. Репрезентативність вибірки. Помилки вибірки. Системні та випадкові помилки вибірки. Типи та різновиди вибірки. Сутність вибірових досліджень у практиці фізкультурно-спортивного руху.

#### **Теми та зміст самостійної роботи:**

**Тема 1. Структура сучасного соціологічного знання.** Соціологічні закони та категорії. Структура соціологічного знання. Теоретична соціологія, прикладна соціологія, процеси їх взаємодії та диференціації.

**Тема 2. Основні етапи історичного розвитку соціологічної думки.** Історичні, соціальні та теоретичні передумови виникнення соціології як науки. Становлення та розвиток класичної соціології. О.Конт як засновник соціології. Еволюціоністська соціологія Г.Спенсера. “Соціологізм” Е.Дюркгайма. Матеріалістична соціологія марксизму. “Розуміюча соціологія” М.Вебера. Інтегральна соціологія П.Сорокіна. Західна соціологія ХХ століття:

основні напрями, школи та проблеми. Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р.Мертонса. Соціологія конфлікту Р.Дарендорфа та Л.Козера. Символічний інтераціоналізм Дж.Міда, Ч.Кулі, Г.Блумера та Л.Козера. Теорія соціального обміну Дж.Хоманса та П.Блау. Феноменологічна соціологія та етнометодологія. Новітні пошуки в царині соціологічного теоретизування: проблеми та перспективи.

**Тема 3. Соціологія другої половини ХХ – початку ХХІ ст.. Майбутнє соціології.** Характерні риси розвитку соціології в добу глобалізації. Структурні парадигми теоретичної соціології. Інтерпретативні парадигми сучасної соціології. Емпірична соціологія. Теорії постіндустріального суспільства та постмодернізм.

**Тема 4. Суспільство як об'єкт соціологічного аналізу.** Еволюція уявлення про суспільство та теорії його походження. Аналіз основних концепцій в західній соціології щодо пояснення закономірностей розвитку сучасного суспільства. Характеристика основних підсистем суспільного життя. Модернізація та глобалізація розвитку суспільства.

**Тема 5. Соціальна стратифікація суспільства.** Витоки та чинники соціальної стратифікації. Трансформація соціальної структури українського суспільства.

**Тема 6. Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль.** Соціальна взаємодія та соціальні зв'язки. Соціальні відносини та соціальні конфлікти. Система соціального контролю.

**Тема 7. Масова поведінка і суспільні рухи.** Поняття масової поведінки. Форми масової поведінки. Натовп. Теорії натовпу. Типи суспільних рухів. Особистісна сприйнятливність соціальних рухів. Теорії суспільних рухів.

**Тема 8. Етносоціологія.** Предмет, об'єкт та історія розвитку етносоціології. Національно-етнічні процеси та відносини. Поняття національного відродження та його місце в етносоціології. Етнонаціональний розвиток сучасної України: стан, проблеми, перспективи.

**Тема 9. Соціологія релігії.** Релігія як соціальний інститут: сутність, функції та форми організації. Становлення соціології релігії як наукової дисципліни. Релігія як соціальний інститут, її еволюційні та організаційні форми.

**Тема 10. Культура як соціальний феномен.** Соціальна сутність культури, функції культури. Структурні елементи та форми вияву культури в житті людини і суспільства. Особливості національної культури у контексті відродження українського соціуму.

**Тема 11. Соціологія виховання.** Предмет вивчення соціології виховання. Сім'я і школа як базові компоненти виховного процесу.

**Тема 12. Соціологія освіти.** Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. Соціально-економічні питання реформування освіти за умов переходу до ринкових відносин. Державне регулювання та приватна освіта в Україні. Основні тенденції розвитку вищої освіти в країнах заходу (фундаменталізація, диверсифікація, інтернаціоналізація, децентралізація).

**Тема 13. Соціологія політики.** Науковий статус, об'єкт, предмет та функції соціології політики. Типологія політичних рухів. Класифікація політичних партій. Електоральні дослідження в соціології політики. Теоретичні та практичні аспекти соціології політики в зарубіжній та вітчизняній соціології.

**Тема 14. Соціологія екології.** Предмет вивчення соціології екології. Складові елементи системи «суспільство-природа» і механізм їх взаємодії.

**Тема 15. Соціологія вільного часу.** Вільний час як структурний компонент суспільного часу. Поняття вільного часу, його структура та елементи.

**Тема 16. Формування громадської думки як засобу подолання шкідливих звичок. Традиції в сфері фізичної культури та спорту.** Поняття громадської думки, її соціальна природа, зміст та сутність. Основні шляхи і засоби формування громадської думки в сфері

фізичної культури та спорту. Поняття про звички та традиції: їх соціальна сутність, зміст та різновиди. Значення громадської думки в подоланні шкідливих звичок.

**Тема 17. Соціологічне забезпечення дитячо-юнацького спорту.** Дитячо-юнацький спорт як соціальне явище і фактор соціалізації. Дитячо-юнацька спортивна школа як соціальна організація. Соціологічні проблеми відбору у дитячо-юнацькому спорті. Вплив соціального оточення на спортивну активність дітей та підлітків. Місце і значення дитячих спортивних змагань у процесі соціалізації. Протиріччя між фізичною та духовною зрілістю у дитячо-юнацькому спорті як наслідок ранньої спортивної спеціалізації. Значення ролі тренера та спортивного колективу у формуванні повноцінної особистості юного спортсмена.

**Тема 18. Соціально-психологічні основи управління фізкультурно-спортивною організацією.** Поняття про соціально-психологічні аспекти управління в сфері фізичної культури та спорту. Сутність, критерії та фактори ефективного управління фізкультурно-спортивною організацією. Класифікація соціально-психологічних методів управління.

**Тема 19. Соціальні показники, їх вимірювання.** Природа соціального показника. Основні методологічні принципи обґрунтування соціальних показників. Соціальні показники, соціальні індикатори, соціальні норми та нормативи. Проблеми вимірювання соціальних показників. Проблема обґрунтування зв'язку між показниками та властивостями, що досліджуються у сфері фізичної культури та спорту.

**Тема 20. Прогнозування соціальних явищ та процесів.** Методологічні основи передбачення майбутнього. Методи соціологічного прогнозування.

## Загальна теорія та історія соціології.

### Література:

#### Базова:

1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки: Пер. з франц. – К.: Юніверс, 2004. – 688 с.
2. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студ. ВНЗ: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
3. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 140 с.
4. Болотіна Є.В., Мішура В.Б. Соціологія: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
5. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 340 с.
6. Дворецька Г.В. Соціологія: навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: НЕУ, 2002. – С. 347-428.
7. Катаєв С.Л. Сучасне українське суспільство: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 200 с.
8. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: Навч. посіб. – Л.: Магнолія, 2007. – 328 с.
9. Козловець Є.А. Соціологія: Словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 327 с.
10. Лапан Т.Д. Історія соціології: Навч. посіб. – Л.: ВЦ ЛНУ, 2007. – Ч.1. – 236 с.
11. Павличенко П.П., Литвиненко Д.А. Соціологія: Навч. посібник. – К.: Лібра, 2000.
12. Піча В.М. та ін. Соціологія. – К., 1996.
13. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. – К., 2000. – С. 186-234.
14. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття. Посібник. – К., 1996.

15. Ратушна Г. Соціологія (матеріали курсу лекцій). Навчальний посібник. Видання 2-е, доп. і перероб. – Тернопіль, 1999. – 148 с.
16. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії / Навч. посіб. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
17. Соціологічна думка України: Навч. посібник. – К.: Заповіт, 1996.
18. Соціологія. Курс лекцій / В.М.Піча, О.М.Семашко, Н.Й.Черниш та ін./ За ред. В.М.Пічі. – К., 1996.
19. Соціологія: Підручник / За загальною ред. Проф. В.П.Андрющенка, проф. М.І.Горлача. – Харків – Київ, 1998.
20. Соціологічна теорія: Традиції та сучасність: Навч. посіб. / За ред. А.Ручки. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – 363 с.
21. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.Макеєва, К.: Знання, 2005. – 455 с.
22. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.
23. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії / За ред. В.Пічі. – К.: Каравела; Новий світ- 2000, 2002. – 480 с.
24. Структурні виміри сучасного суспільства: Навч. посіб. / За ред. С.Макеєва. – К.: І-нт соціології НАН України, 2006. – 327 с.
25. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 351 с.
26. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. – Л.: Кальварія, 2004. – 544 с.
27. Черниш Н. Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 468 с.
28. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 288 с.

[http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba\\_posibnyk.pdf](http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf)

### **Допоміжна:**

1. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ. Н.Климчук. – Л.: Кальварія, 2006. – 474 с.
2. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика: Хрестоматія з сучасної зарубіжної соціології регіонів / Укл. І.Кононов (наук. ред.), В.Бородачов, Д.Топольськов. – Луганськ: Альма матер; Знання, 2002. – 664 с.
3. Глобальні модерності / За ред. М.Фезерстоуна, С.Леша, Р.Робертсона; Пер. з англ. Т.Цимбал. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
4. Головаха Є., Горбачик А., Паніна Н. Україна та Європа: Результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 142 с.
5. Леш С. Соціологія постмодернізму / Пер. з англ. Ю.Олійник. – Л.: Кальварія, 2003. – 344 с.
6. Паніна Н. Українське суспільство 1994-2005: Соціологічний моніторинг. – К.: І-нт соціології НАН України, 2005. – 157 с.
7. Рікер П. Ідеологія та утопія: Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 360 с.
8. Слотердайк П. Критика цинічного розуму: Пер. з нім. – К.: Тандем, 2002. – 544 с.
9. Соціальні виміри суспільства: Зб. наук. праць. – К.: І-нт соціології НАН України, 2006. – Вип. 9. – 360 с.
10. Соціальні виміри суспільства: Зб. наук. праць. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – Вип. 10. – 428 с.
11. Статистичний щорічник України за 2006 р. – К.: Консультант, 2007. – 551 с.
12. Суспільна трансформація: Концептуалізація, тенденції, український досвід / За ред. В.Танчера, В.Степаненка. – К.: І-нт соціології НАН України, 2004. – 244 с.

13. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство / Пер. з нім. Н.Комарова, О.Погорілий. – К.: Дух і літера, 2005. – 262 с.
14. Україна модерна. Спеціальний випуск 2007. Львів-Донецьк: соціальні ідентичності в сучасній Україні / За ред. Я.Грицака, А.Портнова, В.Сусака. – К.: Критика, 2007. – 357 с.
15. Українське суспільство на шляху перетворень: західна інтерпретація / За ред. В.Ісаїва; Пер. з англ. А.Іщенко. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. – 362 с.
16. Українське суспільство 1994-2005: Динаміка соціальних змін / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2005. – 653 с.
17. Українське суспільство 1992-2006: Соціологічний моніторинг / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 578 с.
18. Українське суспільство 1992-2007: Динаміка соціальних змін / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. – 520 с.
19. Український соціум: Інтеграція інтелектуального потенціалу / За ред. В.Врублевського. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2005. – 396 с.
20. Щербина В.М. Образи інформаційного суспільства: Соціологічний вимір культури. – К.: Ін-т соц. та культ. зв'язків ім. св. Княгині Ольги, 2005. – 248 с.
21. Юрій М.Ф. Соціокультурний світ України. – К.: Кондор, 2008. – 794 с.
22. Abel T. Podstawy teorii sociologiczney. - Warszawa, 1997.

## **Спеціальні та галузеві соціологічні теорії.**

### **Література:**

#### **Базова:**

1. Арбеніна В.Л. Етносоціологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: ХНУ, 2007. – 314 с.
2. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студ. ВНЗ: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
3. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 140 с.
4. Болотіна Є.В., Мішура В.Б. Соціологія: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
5. Головатий М.Ф. Соціологія молоді: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2006. – 304 с.
6. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 340 с.
7. Дворецька Г.В. Соціологія праці: Навч. посіб. – К., 2001.
8. Дворецька Г.В. Соціологія: навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: НЕУ, 2002. – С. 347-428.
9. Етносоціологія: Навч. посіб. / За ред. В. Євтуха. - К.: Вид-во УАННП Фенікс, 2003. – 208 с.
10. Іванов В.Ф. Соціологія масової комунікації: Навч. посібник. – К., 1999.
11. Катаєв С.Л. Сучасне українське суспільство: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 200 с.
12. Козловець Є.А. Соціологія: Словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 327 с.
13. Культура-суспільство-особистість: Навч. посіб. / За ред. Л.Скокової. – Ін-т соціології НАН України, 2006. – 396 с.
14. Лукашевич М.П. Соціологія економіки. – К.: Каравела, 2005. – 288 с.
15. Огаренко В.М., Малахова Ж.Д. Соціологія праці: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 292 с.
16. Огаренко В.М., Малахова Ж.Д. Соціологія праці: Навч. посіб. – К.: 2007. – 304 с.

17. Оссовський В.Л. Соціологія громадської думки: Навч. посіб. – К.: Вид. дім «Стилос»; ПЦ «Фоліант», 2005. – 186 с.
  18. Павличенко П.П., Литвиненко Д.А. Соціологія: Навч. посібник. – К.: Лібра, 2000.
  19. Піча В.М. та ін. Соціологія. – К., 1996.
  20. Піча В.М. Соціологія вільного часу. – Львів, 1993.
  21. Піча В.М., Стеблич В.А. Соціологія політики. – Львів, 1994.
  22. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. – К., 2000. – С. 186-234.
  23. Полторак В.А. Соціологія: основи соціології праці та управління. – К., 1992.
  24. Ратушна Г. Соціологія (матеріали курсу лекцій). Навчальний посібник. Видання 2-е, доп. і перероб. – Тернопіль, 1999. – 148 с.
  25. Середа В.В. Етносоціологія: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2007. – 480 с.
  26. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії / Навч. посіб. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
  27. Соціологія. Курс лекцій / В.М.Піча, О.М.Семашко, Н.Й.Черниш та ін./ За ред. В.М.Пічі. – К., 1996.
  28. Соціологія: Підручник / За загальною ред. Проф. В.П.Андрющенка, проф. М.І.Горлача. – Харків – Київ, 1998.
  29. Соціологія праці та управління: термінологічний словник-довідник / Відп. Ред.. В.А. Полторак. – К., 1993.
  30. Соціологія: Навч. посіб. / За ред.. С.Макеєва, К.: Знання, 2005. – 455 с.
  31. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.
  32. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії / За ред.. В.Пічі. – К.: Каравела; Новий світ- 2000, 2002. – 480 с.
  33. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 351 с.
  34. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. – Л.: Кальварія, 2004. – 544 с.
  35. Черниш Н. Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 468 с.
  36. Юрій М.Ф. Соціологія культури. – К.: Кондор, 2006. – 304 с.
  37. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 288 с.
- [http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba\\_posibnyk.pdf](http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf)

### **Допоміжна:**

1. Андерсен Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Пер. з англ. В.Морозов. – К.: Критика, 2001. – 271 с.
2. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурда Р.С. Основи загальної екології. – К., 1993.
3. Брюбейкер Р. Переобрамлений націоналізм / Пер. з англ. О.Рябов. – Л.: Кальварія, 2006. – 280 с.
4. Вишняк О.І. Соціокультурна динаміка політичних регіонів України. Соціологічний моніторинг (1992-2006). – К.: І-нт соціології НАН України, 2006. – 226 с.
5. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ. Н.Климчук. – Л.: Кальварія, 2006. – 474 с.
6. Гелнер Е. Нації та націоналізм / Пер. з англ. Г.Касьянов. – К.: Таксон, 2003. – 300 с.
7. Герасіна Л.М. Оновлення сучасної вищої школи в контексті глобальних проблем освіти. – Харків, 1994.

8. Головаха Є., Горбачик А., Паніна Н. Україна та Європа: Результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 142 с.
9. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою: Лекції на тему політики свободи у ХХІ ст. / Пер. з нім. А.Орган. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 109 с.
10. Закон України про вищу освіту // Освіта України. – 26 лютого 2002 р. - №17.
11. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Освіта України. – №33. – 23 квітня 2002.
12. Злобіна О., Тихонович Вс. Суспільна криза і життєві стратегії особистості. – К.: Стілос, 2001. – 238 с.
13. Кутуєв П. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: Еволюція дослідницьких програм. – К.: Сталь, 2005. – 500 с.
14. Паніна Н. Українське суспільство 1994-2005: Соціологічний моніторинг. – К.: І-нт соціології НАН України, 2005. – 157 с.
15. Соціальний ареал життя особистості / За ред. М.Шульги. – К.: І-нт соціології НАН України, 2005. – 400 с.
16. Соціальні виміри суспільства: Зб. наук. праць. – К : І-нт соціології НАН України, 2006. – Вип. 9. – 360 с.
17. Соціальні виміри суспільства: Зб. наук. праць. – К : І-нт соціології НАН України, 2007. – Вип. 10. – 428 с.
18. Соціальні структури і особистість: дослідження Мелвіна Л.Кона і його співпрацівників / Пер. з англ. за наук. ред. В.Хмелька. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2007. – 559 с.
19. Статистичний щорічник України за 2006 р. – К.: Консультант, 2007. – 551 с.
20. Стегній О. Інституціоналізація екологічних інтересів у суспільстві соціогенних ризиків. – К., 2002.
21. Україна модерна. Спеціальний випуск 2007. Львів-Донецьк: соціальні ідентичності в сучасній Україні / За ред. Я.Грицака, А.Портнова, В.Сусака. – К.: Критика, 2007. – 357 с.
22. Україна: рік після виборів. Моніторинг регіонів / За ред. І.Когута. – К.; Л.: Вид-во «Мс», 2007. – 336 с.
23. Українське суспільство на шляху перетворень: західна інтерпретація / За ред. В.Ісаїва; Пер. з англ. А.Іщенко. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. – 362 с.
24. Українське суспільство 1994-2005: Динаміка соціальних змін / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: І-нт соціології НАН України, 2005. – 653 с.
25. Українське суспільство 1992-2006: Соціологічний моніторинг / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: І-нт соціології НАН України, 2006. – 578 с.
26. Українське суспільство 1992-2007: Динаміка соціальних змін / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – 520 с.
27. Український соціум: Інтеграція інтелектуального потенціалу / За ред. В.Врублевського. – К.: І-нт соціології НАН України, 2005. – 396 с.
28. Чепурко Г. Зайнятість населення України: Зміни і тенденції. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – 411 с.
29. Шнаппер Д. Спільнота громадян. Про модерну концепцію нації / Пер. з франц. Р.Мардер. – Х.: Фоліо, 2007. – 223 с.
30. Щербина В.М. Образи інформаційного суспільства: Соціологічний вимір культури. – К.: І-нт соц. та культ. зв'язків ім. св. Княгині Ольги, 2005. – 248 с.
31. Юрій М.Ф. Соціокультурний світ України. – К.: Кондор, 2008. – 794 с.
32. Abel T. Podstawy teorii sociologiczney. - Warszawa, 1997.

## Методика і техніка соціологічних досліджень.

### Література:

#### Базова:

1. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студ. ВНЗ: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 140 с.
3. Болотіна Є.В., Мішура В.Б. Соціологія: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
4. Городяненко В.Г. Социологический практикум: учебно-методическое пособие. – К.: Изд. Центр «Академия», 1999. – 160 с.
5. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 340 с.
6. Дворецька Г.В. Соціологія: навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: НЕУ, 2002. – С. 347-428.
7. Козловець Є.А. Соціологія: Словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 327 с.
8. Нестуля О.О. Соціологія: практикум: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.) / О.О.Нестуля, С.І.Нестуля, С.Ж.Везомська – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
9. Павличенко П.П., Литвиненко Д.А. Соціологія: Навч. посібник. – К.: Лібра, 2000.
10. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – 320 с.
11. Піча В.М. та ін. Соціологія. – К., 1996.
12. Піча В., Вовканич С., Маковецький В. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень. Матеріали до лекцій із курсу. – Львів, 1996.
13. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. – К., 2000. – С. 186-234.
14. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За редакцією В.М. Пічі. – Львів: «Новий світ – 2000», 2004. - 368.
15. Ратушна Г. Соціологія (матеріали курсу лекцій). Навчальний посібник. Видання 2-е, доп. і перероб. – Тернопіль, 1999. – 148 с.
16. Соціологія. Курс лекцій / В.М.Піча, О.М.Семашко, Н.Й.Черниш та ін./ За ред. В.М.Пічі. – К., 1996.
17. Соціологія: Підручник / За загальною ред. Проф. В.П.Андрющенка, проф. М.І.Горлача. – Харків – Київ, 1998.
18. Сурмін Ю.П., Туленков Н.В. Методология и методы социологических исследований: Учеб. пособие. – К., 2000.
19. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.Макеєва, К.: Знання, 2005. – 455 с.
20. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.
21. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 351 с.
22. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. – Л.: Кальварія, 2004. – 544 с.
23. Черниш Н. Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 468 с.
24. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 288 с.

[http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba\\_posibnyk.pdf](http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf)

### **Допоміжна:**

1. Головаха Є., Горбачик А., Паніна Н. Україна та Європа: Результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 142 с.
2. Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: моделі та практики. – К.: Центр вільної преси, 2003. – 200 с.
3. Статистичний щорічник України за 2006 р. – К.: Консультант, 2007. – 551 с.
4. Циба В.Т. Математичні основи соціологічних досліджень: кваліметричний підхід. – К.: МАУП, 2002. – 248 с.
5. Abel T. Podstawy teorii sociologiczney. - Warszawa, 1997.

## **МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ПРАВА**

### **Теми та зміст лекцій:**

**Тема 1. Основи загальної теорії держави.** Основні теорії походження держави. Поняття та зміст патріархальної, теологічної, договірної, психологічної, насильницької, органічної та інших теорій походження держави. Поняття держави. Основні ознаки держави. Відмінність держави від додержавної організації суспільства. Відмінність держави від інших сучасних організацій суспільства. Функції держави. Види функцій держави. Основні зовнішні функції держави. Основні внутрішні функції держави. Форма держави та її елементи. Форма державного правління та її види. Форма державного устрою та її види. Форма державного режиму та її види. Поняття та структура механізму держави. Поняття та структура державного апарату. Правова держава: поняття та основні ознаки. Громадянське суспільство: поняття та основні ознаки.

**Тема 2. Основи загальної теорії права.** Право як особливий вид соціальних норм. Поняття та ознаки суб'єктивного права. Поняття та ознаки об'єктивного права. Поняття правової норми. Ознаки правової норми. Види правових норм. Поняття джерел права. Види джерел права за юридичною силою. Система джерел права. Система права. Елементи системи права. Поняття галузі права. Види галузей права. Поняття інституту права. Види інститутів права. Поняття правовідносин. Структура правовідносин. Поняття об'єкта правовідносин. Поняття суб'єкта правовідносин. Поняття змісту правовідносин. Юридичні факти: поняття та види.

**Тема 3. Основи конституційного права України.** Конституційне право – провідна галузь національного права України. Поняття конституційного права України. Джерела конституційного права України. Конституція України. Ознаки Конституції України, її структура та значення. Загальні засади конституційного ладу України. Україна як незалежна, суверенна, демократична, соціальна, правова держава. Україна як унітарна держава. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина. Громадянські, політичні, економічні, соціальні, культурні та інші види прав людини та громадянина. Громадянство України. Підстави набуття та припинення громадянства України. Загальний та спеціальний порядки внесення змін до Конституції України.

**Тема 4. Основи адміністративного права України.** Поняття адміністративного права. Джерела адміністративного права. Кодекси, закони та підзаконні нормативно-правові акти як джерела адміністративного права України. Поняття та принципи публічної адміністрації в Україні. Поняття, система та функції органів публічної адміністрації. Державна служба в Україні. Адміністративне судочинство. Поняття і види адміністративних правопорушень. Поняття адміністративної відповідальності та види адміністративних стягнень.

**Тема 5. Основи цивільного права України.** Поняття цивільного права України. Предмет та метод цивільного права України. Система цивільного права України. Інститути загальної частини цивільного права України. Інститути особливої частини цивільного права України. Джерела цивільного права України. Цивільний кодекс України як основне джерело цивільного права України. Структура Цивільного кодексу України. Цивільно-правові

відносини. Виникнення, зміна та припинення цивільно-правових відносин. Види цивільно-правових відносин. Поняття майнових відносин. Поняття особистих немайнових відносин. Суб'єкти цивільно-правових відносин. Фізичні особи. Юридичні особи. Об'єкти цивільних прав. Правочини. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності. Загальні положення про зобов'язання. Цивільно-правові договори. Спадкування за законом та за заповітом.

**Тема 6. Основи трудового права України.** Поняття трудового права як галузі права України. Джерела трудового права. Кодекс законів про працю України. Колективні договори та угоди. Порядок укладення. Сторони. Трудовий договір. Укладення та розірвання трудового договору. Умови трудового договору. Робочий час та час відпочинку. Особливості праці окремих категорій громадян. Трудова дисципліна. Охорона праці. Індивідуальні і колективні трудові спори.

**Тема 7. Основи кримінального права України.** Поняття та система кримінального права України. Кримінальний кодекс України. Поняття злочину. Види та стадії вчинення злочину. Склад злочину. Суб'єкт злочину. Об'єкт злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Об'єктивна сторона злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Покарання і його види. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

### **Теми та зміст семінарських занять:**

**Тема 1. Основи загальної теорії держави.** Основні теорії походження держави. Поняття та зміст патріархальної, теологічної, договірної, психологічної, насильницької, органічної та інших теорій походження держави. Поняття держави. Основні ознаки держави. Відмінність держави від додержавної організації суспільства. Відмінність держави від інших сучасних організацій суспільства. Функції держави. Види функцій держави. Основні зовнішні функції держави. Основні внутрішні функції держави. Форма держави та її елементи. Форма державного правління та її види. Форма державного устрою та її види. Форма державного режиму та її види. Поняття та структура механізму держави. Поняття та структура державного апарату. Правова держава: поняття та основні ознаки. Громадянське суспільство: поняття та основні ознаки.

**Тема 2. Основи загальної теорії права.** Право як особливий вид соціальних норм. Поняття та ознаки суб'єктивного права. Поняття та ознаки об'єктивного права. Поняття правової норми. Ознаки правової норми. Види правових норм. Поняття джерел права. Види джерел права за юридичною силою. Система джерел права. Система права. Елементи системи права. Поняття галузі права. Види галузей права. Поняття інституту права. Види інститутів права. Поняття правовідносин. Структура правовідносин. Поняття об'єкта правовідносин. Поняття суб'єкта правовідносин. Поняття змісту правовідносин. Юридичні факти: поняття та види.

**Тема 3. Основи конституційного права України.** Конституційне право – провідна галузь національного права України. Поняття конституційного права України. Джерела конституційного права України. Конституція України. Ознаки Конституції України, її структура та значення. Загальні засади конституційного ладу України. Україна як незалежна, суверенна, демократична, соціальна, правова держава. Україна як унітарна держава. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина. Громадянські, політичні, економічні, соціальні, культурні та інші види прав людини та громадянина. Громадянство України. Підстави набуття та припинення громадянства України. Загальний та спеціальний порядки внесення змін до Конституції України. Вибори, референдум. Загальна характеристика системи органів державної влади. Верховна Рада України. Кабінет Міністрів України. Президент України. Судуострій в Україні. Територіальний устрій України. Місцеве самоврядування в Україні.

**Тема 4. Основи адміністративного права України.** Поняття адміністративного права. Джерела адміністративного права. Кодекси, закони та підзаконні нормативно-правові акти як джерела адміністративного права України. Поняття та принципи публічної адміністрації в Україні. Поняття, система та функції органів публічної адміністрації. Державна служба в

Україні. Адміністративне судочинство. Поняття і види адміністративних правопорушень. Поняття адміністративної відповідальності та види адміністративних стягнень.

**Тема 5. Основи цивільного права України.** Поняття цивільного права України. Предмет та метод цивільного права України. Система цивільного права України. Інститути загальної частини цивільного права України. Інститути особливої частини цивільного права України. Джерела цивільного права України. Цивільний кодекс України як основне джерело цивільного права України. Структура Цивільного кодексу України. Цивільно-правові відносини. Виникнення, зміна та припинення цивільно-правових відносин. Види цивільно-правових відносин. Поняття майнових відносин. Поняття особистих немайнових відносин. Суб'єкти цивільно-правових відносин. Фізичні особи. Юридичні особи. Об'єкти цивільних прав. Правочини. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності. Загальні положення про зобов'язання. Цивільно-правові договори. Спадкування за законом та за заповітом.

**Тема 6. Основи трудового права України.** Поняття трудового права як галузі права України. Джерела трудового права. Кодекс законів про працю України. Колективні договори та угоди. Порядок укладення. Сторони. Трудовий договір. Укладення та розірвання трудового договору. Умови трудового договору. Робочий час та час відпочинку. Особливості праці окремих категорій громадян. Трудова дисципліна. Охорона праці. Індивідуальні і колективні трудові спори.

**Тема 7. Основи земельного права України.** Поняття і система земельного права. Джерела земельного права України. Земельний кодекс України. Категорії земель та їх правовий режим. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Форми власності на землю. Набуття і реалізація права на землю. Приватизація земель. Гарантії прав на землю. Охорона земель. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

**Тема 8. Основи кримінального права України.** Поняття та система кримінального права України. Кримінальний кодекс України. Поняття злочину. Види та стадії вчинення злочину. Склад злочину. Суб'єкт злочину. Об'єкт злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Об'єктивна сторона злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Покарання і його види. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

### **Література:**

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141 (з наступними змінами).
2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – ст. 58 (з наступними змінами).
3. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – ст. 190 (з наступними змінами).
4. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – ст. 385.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – ст. 446 (з наступними змінами).
6. Закон України «Про оренду землі» від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – ст. 280 (з наступними змінами).
7. Земельний Кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – ст. 27 (з наступними змінами).
8. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – ст. 4 (з наступними змінами).
9. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01 липня 1993 р. № 3356-XII //

- Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – ст. 361 (з наступними змінами).
10. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. №108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – ст. 121 (з наступними змінами).
  11. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (з наступними змінами) // zakon.rada.gov.ua.
  12. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 3. – ст. 65 (з наступними змінами).
  13. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – ст. 58 (з наступними змінами).
  14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – ст. 1122 (з наступними змінами).
  15. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст. 131 (з наступними змінами).
  16. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – ст. 356 (з наступними змінами).
  17. Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011.–216 с.
  18. Адміністративне право: Навч. пос. / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 536 с.
  19. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. – 584 с.
  20. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. Станом на вересень 2011 р. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 320 с.
  21. Земельне право України: Підручник / М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, Н. О. Багай, А. П. Гетьман та ін.; — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 368 с.
  22. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., перероб. і допов. – Х.: Право, 2010. — 472 с.
  23. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2007. – 412 с.
  24. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Підручник. – 2-ге видання, допов. і перероб. – К.: Алерга; ЦУП, 2011. – 678 с.
  25. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. / За ред. В.М. Коссака. – К: Істина, 2008. – 992 с.
  26. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
  27. Погорілко В.Ф. Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник. – К.: Правова єдність, 2010. – 432 с.
  28. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.
  29. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алерга; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.
  30. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. — 544 с.
  31. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: у 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2006. – Т. 2. Особлива частина. – 520 с.
  32. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т. І. Бегова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.

33. Чушенко В. І., Заяць І. Я. Конституційне право України: Підруч. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре" 2007. - 488 с.

#### 4. Завдання для підготовки до екзамену:

1. Соціологія як наука.
2. Об'єкт та предмет соціології.
3. Розкрийте структуру соціологічної системи знань.
4. Функції соціології.
5. Передумови виникнення соціології. О.Конт – засновник позитивістської соціології ХІХ ст.
6. Соціологічна концепція Г.Спенсера.
7. Соціологічна концепція К.Маркса.
8. Соціологічна концепція Е.Дюркгайма.
9. Соціологічна концепція М.Вебера.
10. Соціологічна концепція П.Сорокіна.
11. Соціологічні школи та напрями.
12. Українська протосоціологічна думка.
13. Соціологічні погляди Г.Сковороди.
14. Особливості початкового етапу становлення української соціології.
15. Радянський період української соціології.
16. Завдання та проблеми сучасної української соціології.
17. Поняття суспільства та його основні ознаки.
18. Ранні типи людського суспільства.
19. Сучасні типи людського суспільства.
20. Соціальна структура суспільства.
21. Соціальна стратифікація суспільства.
22. Поясніть відмінність між поняттями “клас” і “страта”.
23. Визначте основні суттєві риси феномену “середнього класу”, його соціальні функції.
24. Теорія стратифікації К.Маркса.
25. Теорія стратифікації М.Вебера.
26. Теорія стратифікації Е.Райта.
27. Теорія стратифікації Ф.Паркіна.
28. Соціальна мобільність. Види соціальної мобільності.
29. Етапи розвитку гри М.Партен.
30. Теорія розвитку дитини З.Фройда.
31. Теорія розвитку дитини Ж.Піаже.
32. Теорія розвитку дитини Дж.Міда.
33. Розкрийте особливості економічної соціології як спеціальної соціологічної теорії.
34. Проаналізуйте соціальні функції економіки.
35. Поясніть співвідношення економіки з іншими соціальними інститутами.
36. Структура та форми трудової поведінки.
37. Зміст, структура та функції трудової мотивації, її компоненти.
38. Механізми регуляції трудової поведінки..
39. Освіта як соціальний інститут суспільства: функції, принципи, цілі.
40. Освіта і соціалізація особистості.
41. Теорія навчання Б.Бернстайна.
42. Теорія навчання С.Баулеса і Г.Гінтіса.
43. Теорія навчання І.Іліча.
44. Сутність, предмет, об'єкт, функції соціології молоді.
45. Основні поняття та категорії соціології молоді.
46. Сім'я як соціальний інститут.
47. Сутність, структура та основні функції сім'ї.

48. Соціальні проблеми сім'ї та основні тенденції розвитку сучасної сім'ї.
49. Релігія як соціальний інститут: сутність, функції та форми організації.
50. Історичні типи релігійних вірувань.
51. Тенденції розвитку релігії в сучасному суспільстві.
52. Об'єкт, предмет та функції соціології політики.
53. Типологія політичних рухів.
54. Класифікація політичних партій.
55. Обґрунтуйте відмінність між термінами «етнос», «народність», «нація».
56. Етнонаціональний розвиток сучасної України: стан, проблеми, перспективи.
57. Значення і місце фізичної культури у формуванні здорового способу життя людини.
58. Модифікації ординарного спорту.
59. Соціальні функції ординарного спорту.
60. Завдання ординарного спорту.
61. Поняття та соціологічна структура здорового способу життя.
62. Особливості соціологічного аналізу якості фізкультурно-спортивних послуг, їх розповсюдження та вплив в умовах ринку.
63. Зміст та соціологічна структура спорту вищих досягнень.
64. Соціальний генезис та соціальні функції спорту вищих досягнень у сучасному суспільстві.
65. Основні соціологічні проблеми спорту вищих досягнень.
66. Сутність спорту як видовища та засобу масової інформації.
67. Сутність олімпійського руху як об'єкта соціологічного аналізу.
68. Проблеми комерціалізації та професіоналізації сучасного міжнародного спортивного руху: шляхи та перспективи.
69. Механізми регуляції поведінки та соціалізації особистості спеціаліста фізичної культури та спорту.
70. Соціологічна структура особистості спеціаліста фізичної культури та спорту.
71. Розкрити суть мотивації обрання професії спортивного педагога.
72. Значення громадської думки в подоланні шкідливих звичок.
73. Дитячо-юнацький спорт як соціальне явище і фактор соціалізації.
74. Соціологічні проблеми відбору у дитячо-юнацькому спорті.
75. Місце і значення дитячих спортивних змагань у процесі соціалізації.
76. Значення ролі тренера та спортивного колективу у формуванні повноцінної особистості юного спортсмена.
77. Функції та види соціологічного дослідження.
78. Основні етапи проведення соціологічного дослідження.
79. Значення програми соціологічного дослідження.
80. Структура програми, методологічна частина.
81. Методико-процедурна частина програми соціологічного дослідження.
82. Визначення генеральної та вибіркової сукупності.
83. Репрезентативність та критерії її забезпечення.
84. Випадкова вибірка, її переваги та недоліки.
85. Цілеспрямована вибірка, особливості застосування.
86. Розрахунок вибірки в соціологічному дослідженні фізичної культури та спорту.
87. Визначення документу в соціології.
88. Типи аналізу документів.
89. Специфіка методу контент-аналізу.
90. Сутність та класифікація соціологічного спостереження.

91. Переваги та недоліки спостереження в системі збору первинної соціологічної інформації у сфері фізичної культури та спорту.
92. Сутність та різновиди експерименту.
93. Характеристика опитування як методу отримання соціологічної інформації про стан функціонування та розвитку фізичної культури та спорту.
94. Анкетування, його різновиди.
95. Анкета як основний інструмент опитування. Методичні принципи її створення.
96. Специфіка та класифікація інтерв'ю, основні вимоги до інтерв'юера.
97. Метод експертних оцінок та умови його застосування.
98. Суть та особливості соціометричного опитування.
99. Основні вимоги до складання соціометричної анкети.
100. Специфіка проведення соціологічних досліджень у сфері фізичної культури та спорту.
101. Поняття і ознаки держави.
102. Основні теорії походження держав.
103. Загальна характеристика апарату держави.
104. Загальна характеристика законодавчої влади в Україні.
105. Загальна характеристика виконавчої влади України.
106. Поняття і ознаки правової держави.
107. Поняття і ознаки права. Джерела(форми) права.
108. Поняття і структура правовідносин.
109. Поняття і склад правопорушення.
110. Юридична відповідальність : поняття, принципи, ознаки.
111. Види юридичної відповідальності.
112. Поняття Конституції як Основного Закону України.
113. Особисті права і свободи людини та громадянина в Конституції України.
114. Політичні права і свободи людини і громадянина.
115. Конституційно-правове регулювання діяльності громадських об'єднань, політичних партій в Україні.
116. Економічні, соціальні та культурні права і свободи людини та громадянина.
117. Конституційно-правовий статус іноземних громадян, осіб без громадянства, біженців.
118. Класифікація повноважень Верховної Ради України. Їх характеристика.
119. Інститут Президентства в Конституції України.
120. Конституційні повноваження Президента України.
121. Правовий статус і структура Кабінету Міністрів України.
122. Повноваження Кабінету Міністрів України згідно з Конституцією.
123. Місцеве самоврядування в Україні: статус та основні напрямки діяльності.
124. Трудовий договір: поняття, сторони, зміст.
125. Умови та порядок прийняття на роботу.
126. Підстави і порядок припинення трудового договору.
127. Поняття спадщини. Спадкування за законом і за заповітом.
128. Адміністративне право як самостійна галузь права.
129. Поняття злочину. Склад злочину. Стадії вчинення злочину.
130. Поняття неосудності в кримінальному праві.

### **Завдання соціологічного практикуму:**

1. Спроектуйте механічну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
2. Спроектуйте серійну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
3. Спроектуйте гніздову вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
4. Спроектуйте стратифіковану вибірку конкретно-соціологічного дослідження.

5. Спроектуйте стихійну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.
6. Сформулюйте проблему, мету і завдання конкретно-соціологічного дослідження дитячо-юнацького спорту.
7. Сформулюйте проблему, об'єкт та предмет дослідження спорту вищих досягнень.
8. Розпишіть етапи робочого плану конкретно-соціологічного дослідження проблеми відбору в дитячо-юнацькому спорті.
9. Сформулюйте три відкритих питання до анкети по визначенню проблеми спорту для інвалідів.
10. Сформулюйте три напіввідкритих питання до анкети по вивченню проблеми дитячо-юнацького спорту.
11. Сформулюйте три закритих альтернативних питання до анкети по вивченню проблем спорту вищих досягнень.
12. Сформулюйте три закритих неальтернативних питання до анкети по вивченню проблеми масової фізичної культури.
13. Подайте схему лінійної форми розміщення питань в анкеті (фізична культура та спорт в школі).
14. Подайте схему табличної форми розміщення питань в анкеті (спорт вищих досягнень).
15. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем соціології освіти.
16. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем соціології фізичної культури та спорту.
17. Складіть методичну частину програми конкретно-соціологічного дослідження по одній із проблем спорту для інвалідів.
18. Складіть робочий план дослідження по темі "Вплив мас медіа на популярність занять фізичною культурою та спортом".
19. Складіть пошуковий варіант стратегічного плану дослідження по довільній темі.
20. Складіть методологічну частину програми конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем дитячо-юнацького спорту.
21. Вам належить провести конкретно-соціологічне дослідження проблеми професійної орієнтації молоді. Оберіть варіант стратегічного плану. Обґрунтуйте свій вибір.
22. Намалюйте схему структури анкети і опишіть словесно зміст її основних елементів.
23. В яких випадках, на Вашу думку, в соціології фізичної культури та спорту вживають:
  - 1) спостереження;
  - 2) експеримент;
  - 3) аналіз документів;
  - 4) опитування. Поясніть це на прикладах.
24. Вкажіть основні блоки робочого плану конкретно-соціологічного дослідження.
25. Побудуйте питання до анкети з використанням шкали.
26. Вам належить провести конкретно-соціологічне дослідження по одній із проблем дитячо-юнацького спорту. Які методи збирання інформації доцільно використати? Обґрунтуйте свій вибір.
27. Перерахуйте послідовно етапи конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем спорту вищих досягнень.
28. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем спорту для інвалідів.
29. Сформулюйте питання до анкети з проблем масової фізичної культури, подавши їх у двох формах:
  - 1) лінійного розміщення;

2) табличного розміщення.

30. Покажіть на прикладі, як пов'язані між собою:

1) проблемна ситуація;

2) проблема;

3) мета;

4) завдання конкретно-соціологічного дослідження.

## 5. Структура навчальної дисципліни

№ тем и	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
		Лекції	Семинари	Сам. роб.	Інд. зав.
<b>МОДУЛЬ 1. СОЦІОЛОГІЯ</b>					
<b>Загальна теорія та історія соціології. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. Методика і техніка соціологічних досліджень.</b>					
1.	Тема 1. Предмет, структура, функції соціології. Основні етапи історичного розвитку соціологічної думки.	2	2	4	
2.	Соціологія другої половини ХХ – початку ХХІ ст.. Майбутнє соціології.	-	-	2	
3.	Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні.	2	2	-	
4.	Суспільство як соціальна система: сутність, типи, тенденції розвитку.	2	2	2	
5.	Соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства.	2	2	2	
6.	Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль.	-	-	2	
7.	Масова поведінка і суспільні рухи.	-	-	2	
8.	Економічна соціологія: праця та економічне життя.	2	2	-	
9.	Етносоціологія.	-	-	2	
10.	Соціологія релігії.	-	-	2	
11.	Культура як соціальний феномен	-	-	2	
12.	Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин. Особистість у системі соціальних зв'язків.	2	4	-	
13.	Соціологія виховання.	-	-	2	
14.	Соціологія освіти.	2	2	2	
15.	Соціологія спорту.	2	2	-	
16.	Профільюючі напрямки та розділи в соціальній практиці спорту: їх особливості та взаємозв'язок.	2	4	-	
17.	Соціологія політики.	-	-	2	
18.	Соціологія сім'ї.	2	-	-	
19.	Соціологія молоді.	-	-	-	

20.	Соціологія екології.	-	-	2	
21.	Соціологія вільного часу.	-	-	2	
22.	Формування громадської думки як засобу подолання шкідливих звичок. Традиції в сфері фізичної культури та спорту.	-	-	2	
23.	Соціологічне забезпечення дитячо-юнацького спорту.	-	-	2	
24.	Соціально-психологічні основи управління фізкультурно-спортивною організацією.	-	-	2	
25.	Соціологічне дослідження: поняття, функції, види, етапи.	2	2	-	
26.	Вибірка у соціологічному дослідженні.	-	2	-	
27.	Методи збору та аналізу соціологічної інформації	2	-	-	
28.	Обробка та аналіз соціальної інформації.	-	-	-	
29.	Соціальні показники, їх вимірювання.	-	-	2	
30.	Прогнозування соціальних явищ та процесів	-	-	2	
	<b>Разом за 1 модулем</b>	<b>24</b>	<b>26</b>	<b>40</b>	
	<b>МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ПРАВА</b>				
1.	Основи загальної теорії держави	2	2	-	
2.	Основи загальної теорії права	2	2	-	
3.	Основи конституційного права України	2	2	-	
4.	Основи адміністративного права України	2	2	-	
5.	Основи цивільного права України	2	2	-	
6.	Основи трудового права України	2	2	-	
7.	Основи земельного права України	-	2	-	
8.	Основи кримінального права України	2	2	-	
	<b>Разом за 2 модулем</b>	<b>14</b>	<b>16</b>	<b>-</b>	
	<b>Разом</b>	<b>38</b>	<b>42</b>	<b>40</b>	

## 6. Теми семінарських занять МОДУЛЬ 1. СОЦІОЛОГІЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціологія як наука. Предмет та функції соціології.	2
2.	Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні.	2
3.	Суспільство як соціальна система: сутність, типи, тенденції розвитку.	2
4.	Соціальна структура суспільства.	2
5.	Економічна соціологія: праця та економічне життя.	2
6.	Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин.	2
7.	Особистість у системі соціальних зв'язків.	2
8.	Соціологія освіти.	2

9.	Соціологія спорту.	2
10.	Профілюючі напрямки та розділи ординарного спорту: їх особливості та взаємозв'язок.	2
11.	Профілюючі напрямки та розділи спорту вищих досягнень: їх особливості та взаємозв'язок.	2
12.	Соціологічне дослідження: поняття, функції, види, етапи.	2
13.	Вибірка у соціологічному дослідженні.	2
<b>МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ПРАВА</b>		
1.	Основи загальної теорії держави	2
2.	Основи загальної теорії права	2
3.	Основи конституційного права України	2
4.	Основи адміністративного права України	2
5.	Основи цивільного права України	2
6.	Основи трудового права України	2
7.	Основи земельного права України	2
8.	Основи кримінального права України	2

## 7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Структура сучасного соціологічного знання.	2
2.	Основні етапи історичного розвитку соціологічної думки.	2
3.	Соціологія другої половини ХХ – початку ХХІ ст.. Майбутнє соціології.	2
4.	Суспільство як об'єкт соціологічного аналізу.	2
5.	Соціальна стратифікація суспільства.	2
6.	Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль.	2
7.	Масова поведінка і суспільні рухи.	2
8.	Соціологія політики.	2
9.	Етносоціологія.	2
10.	Соціологія релігії.	2
11.	Культура як соціальний феномен.	2
12.	Соціологія виховання.	2
13.	Соціологія освіти.	2
14.	Соціологія екології.	2
15.	Соціологія вільного часу.	2
16.	Формування громадської думки як засобу подолання шкідливих звичок. Традиції в сфері фізичної культури та спорту.	2
17.	Соціологічне забезпечення дитячо-юнацького спорту.	2
18.	Соціально-психологічні основи управління фізкультурно-спортивною організацією.	2
19.	Соціальні показники, їх вимірювання.	2
20.	Прогнозування соціальних явищ та процесів.	2

## 8. Методи навчання

Лекції із використанням відеоматеріалів, інтерактивних методик, логічних методів, робота з науковою літературою, складання графічних схем і таблиць, проведення соціологічного практикуму.

## 9. Методи контролю

Поточний контроль – відповіді та доповнення на семінарських заняттях, написання рефератів, самостійна робота, соціологічний практикум; проміжний контроль – написання модульних контрольних робіт, підсумковий контроль – іспит.

## 10. Розподіл балів, які отримують студенти

модуль №1	модуль № 2	Сума
T1 - 13	T1- T8	100
18-50	18-50	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

<u>Модуль</u>	1-й модуль	2-й модуль
Семінарське заняття (відповіді, доповнення, повідомлення, тести)	0-1,5 б. (13x1,5=19,5 б.)	0-1,5 б. (8x1,5=12 б.)
Реферат (презентація)	0-3 б.	0-3 б.
К.М.К.Р.	10 б.	10 б.
Конспект самопідготовки	5 б.	5 б.

## Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
75-81	<b>C</b>		
68-74	<b>D</b>	задовільно	
61-67	<b>E</b>		
35-60	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## 11. Методичне забезпечення

1. Соціологія: навч.-метод. посібник/Т.Курчаба. – Л.: ПП Сорока Т,Б., 2015. – 184 с.

2. Основи права України: навч. посібник/ За ред. М. Я. Ващишин. – Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2016. – 228 с.
3. Робоча програма навчальної дисципліни “Соціологія та основи права”.
4. Програма нормативної навчальної дисципліни “Соціологія та основи права”.
5. Комплект текстів 19 лекцій.  
[http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba\\_posibnyk.pdf](http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf)

## 12. Рекомендована література

### Базова:

1. Арбеніна В.Л. Етносоціологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: ХНУ, 2007. – 314 с.
2. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки: Пер. з франц. – К.: Юніверс, 2004. – 688 с.
3. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студ. ВНЗ: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
4. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 140 с.
5. Болотіна Є.В., Мішура В.Б. Соціологія: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
6. Головатий М.Ф. Соціологія молоді: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2006. – 304 с.
7. Городяненко В.Г. Социологический практикум: учебно-методическое пособие. – К.: Изд. Центр «Академия», 1999. – 160 с.
8. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 340 с.
9. Дворецька Г.В. Соціологія праці: Навч. посіб. – К., 2001.
10. Дворецька Г.В. Соціологія: навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: НЕУ, 2002. – С. 347-428.
11. Етносоціологія: Навч. посіб. / За ред. В. Євтуха. - К.: Вид-во УАННП Фенікс, 2003. – 208 с.
12. Іванов В.Ф. Соціологія масової комунікації: Навч. посібник. – К., 1999.
13. Катаєв С.Л. Сучасне українське суспільство: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 200 с.
14. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: Навч. посіб. – Л.: Магнолія, 2007. – 328 с.
15. Козловець Є.А. Соціологія: Словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 327 с.
16. Культура-суспільство-особистість: Навч. посіб. / За ред. Л.Скокової. – Ін-т соціології НАН України, 2006. – 396 с.
17. Лапан Т.Д. Історія соціології: Навч. посіб. – Л.: ВЦ ЛНУ, 2007. – Ч.1. – 236 с.
18. Лукашевич М.П. Соціологія економіки. – К.: Каравела, 2005. – 288 с.
19. Нестуля О.О. Соціологія: практикум: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.) / О.О.Нестуля, С.І.Нестуля, С.Ж.Везомська – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
20. Огаренко В.М., Малахова Ж.Д. Соціологія праці: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 292 с.
21. Огаренко В.М., Малахова Ж.Д. Соціологія праці: Навч. посіб. – К.: 2007. – 304 с.
22. Осовський В.Л. Соціологія громадської думки: Навч. посіб. – К.: Вид. дім «Стилос»; ПЦ «Фоліант», 2005. – 186 с.
23. Павличенко П.П., Литвиненко Д.А. Соціологія: Навч. посібник. – К.: Лібра, 2000.
24. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. – 320 с.
25. Піча В.М. та ін. Соціологія. – К., 1996.

26. Піча В.М. Соціологія вільного часу. – Львів, 1993.
  27. Піча В.М., Стеблич В.А. Соціологія політики. – Львів, 1994.
  28. Піча В., Вовканич С., Маковецький В. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень. Матеріали до лекцій із курсу. – Львів, 1996.
  29. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. – К., 2000. – С. 186-234.
  30. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття. Посібник. – К., 1996.
  31. Полторак В.А. Соціологія: основи соціології праці та управління. – К., 1992.
  32. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За редакцією В.М. Пічі. – Львів: «Новий світ – 2000», 2004. - 368.
  33. Ратушна Г. Соціологія (матеріали курсу лекцій). Навчальний посібник. Видання 2-е, доп. і перероб. – Тернопіль, 1999. – 148 с.
  34. Середа В.В. Етносоціологія: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2007. – 480 с.
  35. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії / Навч. посіб. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
  36. Соціологічна думка України: Навч. посібник. – К.: Заповіт, 1996.
  37. Соціологія. Курс лекцій / В.М.Піча, О.М.Семашко, Н.Й.Черниш та ін./ За ред. В.М.Пічі. – К., 1996.
  38. Соціологія: Підручник / За загальною ред. Проф. В.П.Андрющенка, проф. М.І.Горлача. – Харків – Київ, 1998.
  39. Соціологія праці та управління: термінологічний словник-довідник / Відп. Ред.. В.А. Полторак. – К., 1993.
  40. Сурмін Ю.П., Туленков Н.В. Методология и методы социологических исследований: Учеб. пособие. – К., 2000.
  41. Соціологічна теорія: Традиції та сучасність: Навч. посіб. / За ред. А.Ручки. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – 363 с.
  42. Соціологія: Навч. посіб. / За ред.. С.Макеєва, К.: Знання, 2005. – 455 с.
  43. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.
  44. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії / За ред.. В.Пічі. – К.: Каравела; Новий світ- 2000, 2002. – 480 с.
  45. Структурні виміри сучасного суспільства: Навч. посіб. / За ред. С.Макеєва. – К.: І-нт соціології НАН України, 2006. – 327 с.
  46. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 351 с.
  47. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. – Л.: Кальварія, 2004. – 544 с.
  48. Черниш Н. Й. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 468 с.
  49. Юрій М.Ф. Соціологія культури. – К.: Кондор, 2006. – 304 с.
  50. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 288 с.
- [http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba\\_posibnyk.pdf](http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf)

### **Допоміжна:**

1. Андерсен Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Пер. з англ. В.Морозов. – К.: Критика, 2001. – 271 с.
2. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурда Р.С. Основи загальної екології. – К., 1993.
3. Брюейкер Р. Переобрамлений націоналізм / Пер. з англ. О.Рябов. – Л.: Кальварія, 2006. – 280 с.

4. Вишняк О.І. Соціокультурна динаміка політичних регіонів України. Соціологічний моніторинг (1992-2006). – К.: І-нт соціології НАН України, 2006. – 226 с.
5. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / Пер. з англ. Н.Климчук. – Л.: Кальварія, 2006. – 474 с.
6. Гелнер Е. Нації та націоналізм / Пер. з англ. Г.Касьянов. – К.: Таксон, 2003. – 300 с.
7. Герасіна Л.М. Оновлення сучасної вищої школи в контексті глобальних проблем освіти. – Харків, 1994.
8. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика: Хрестоматія з сучасної зарубіжної соціології регіонів / Укл. І.Кононов (наук. ред.), В.Бородачов, Д.Топольськов. – Луганськ: Альма матер; Знання, 2002. – 664 с.
9. Глобальні модерності / За ред. М.Фезерстоуна, С.Леша, Р.Робертсона; Пер. з англ. Т.Цимбал. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
10. Головаха Є., Горбачик А., Паніна Н. Україна та Європа: Результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 142 с.
11. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою: Лекції на тему політики свободи у ХХІ ст. / Пер. з нім. А.Орган. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 109 с.
12. Закон України про вищу освіту // Освіта України. – 26 лютого 2002 р. - №17.
4. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Освіта України. – №33. – 23 квітня 2002.
13. Злобіна О., Тихонович Вє. Суспільна криза і життєві стратегії особистості. – К.: Стилос, 2001. – 238 с.
14. Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: моделі та практики. – К.: Центр вільної преси, 2003. – 200 с.
15. Кутуєв П. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: Еволюція дослідницьких програм. – К.: Сталь, 2005. – 500 с.
16. Леш С. Соціологія постмодернізму / Пер. з англ. Ю.Олійник. – Л.: Кальварія, 2003. – 344 с.
17. Паніна Н. Українське суспільство 1994-2005: Соціологічний моніторинг. – К.: І-нт соціології НАН України, 2005. – 157 с.
18. Рікер П. Ідеологія та утопія: Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2005. – 360 с.
19. Слотердайк П. Критика цинічного розуму: Пер. з нім. – К.: Тандем, 2002. – 544 с.
20. Соціальний ареал життя особистості / За ред. М.Шульги. – К.: І-нт соціології НАН України, 2005. – 400 с.
21. Соціальні виміри суспільства: Зб. наук. праць. – К.: І-нт соціології НАН України, 2006. – Вип. 9. – 360 с.
22. Соціальні виміри суспільства: Зб. наук. праць. – К.: І-нт соціології НАН України, 2007. – Вип. 10. – 428 с.
23. Соціальні структури і особистість: дослідження Мелвіна Л.Кона і його співпрацівників / Пер. з англ. за наук. ред. В.Хмелька. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2007. – 559 с.
24. Статистичний щорічник України за 2006 р. – К.: Консультант, 2007. – 551 с.
25. Стегній О. Інституціоналізація екологічних інтересів у суспільстві соціогенних ризиків. – К., 2002.
26. Суспільна трансформація: Концептуалізація, тенденції, український досвід / За ред. В.Танчера, В.Степаненка. – К.: І-нт соціології НАН України, 2004. – 244 с.
27. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство / Пер. з нім. Н.Комарова, О.Погорілий. – К.: Дух і літера, 2005. – 262 с.
28. Україна модерна. Спеціальний випуск 2007. Львів-Донецьк: соціальні ідентичності в сучасній Україні / За ред. Я.Грицака, А.Портнова, В.Сусака. – К.: Критика, 2007. – 357 с.

29. Україна: рік після виборів. Моніторинг регіонів / За ред. І.Когута. – К.; Л.: Вид-во «Мс», 2007. – 336 с.
30. Українське суспільство на шляху перетворень: західна інтерпретація / За ред. В.Ісаїва; Пер. з англ. А.Іщенко. – К.: Вид. дім «Кисво-Могиланська Академія», 2004. – 362 с.
31. Українське суспільство 1994-2005: Динаміка соціальних змін / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2005. – 653 с.
32. Українське суспільство 1992-2006: Соціологічний моніторинг / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 578 с.
33. Українське суспільство 1992-2007: Динаміка соціальних змін / За ред. В.Ворни, М.Шульги. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. – 520 с.
34. Український соціум: Інтеграція інтелектуального потенціалу / За ред. В.Врублевського. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2005. – 396 с.
35. Циба В.Т. Математичні основи соціологічних досліджень: кваліметричний підхід. – К.: МАУП, 2002. – 248 с.
36. Чепурко Г. Зайнятість населення України: Зміни і тенденції. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. – 411 с.
37. Шнаппер Д. Спільнота громадян. Про модерну концепцію нації / Пер. з франц. Р.Мардер. – Х.: Фоліо, 2007. – 223 с.
38. Щербина В.М. Образи інформаційного суспільства: Соціологічний вимір культури. – К.: Ін-т соц. та культ. зв'язків ім. св. Княгині Ольги, 2005. – 248 с.
39. Юрій М.Ф. Соціокультурний світ України. – К.: Кондор, 2008. – 794 с.
40. Abel T. Podstawy teorii sociologiczney. - Warszawa, 1997.

### **13. Інформаційні ресурси**

#### **Бібліотеки:**

1. Бібліотека Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів, вул. Костюшка, 11.
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН, м. Львів, вул. Стефаника, 2.

#### **Інтернет:**

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Київ // [http://www.nbuv.gov.ua/  
http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba\\_posibnyk.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3411/1/kurchaba_posibnyk.pdf)

